

Kompetensutveckla nu!

Trots ett ökat behov erbjuds alltför få ingenjörer
kompetensutveckling av sina arbetsgivare

Juni, 2024

Sveriges
Ingenjörer

Innehåll

Sammanfattning	3
Inledning	4
Ingenjörernas kompetens i dag	5
Erbjuds ingenjörerna någon kompetensutveckling?	6
Skälen till utebliven kompetensutveckling	7
Slutsatser	8

Författare:
Torsten Kjellgren & Anna Ihrfors Wikström

Sammanfattning

Den tekniska utvecklingen sker i hög takt. Förändringar sker snabbt på en rad områden, exempelvis inom digitalisering, automatisering och klimatomställning. Ett särskilt tydligt exempel är utvecklingen inom artificiell intelligens (AI) där kunskap införskaffad för något år sedan i många fall redan är utdaterad.

Då ingenjörerna är centrala i utvecklingen krävs det att de befinner sig i teknikens framkant. De behöver ständigt utveckla sina färdigheter och kunskaper för att klara av sina arbetsuppgifter. I denna analys har vi tittat på ingenjörernas behov av kompetensutveckling, och i vilken mån de faktiskt erbjuds detta av arbetsgivarna.

Undersökningen visar att andelen ingenjörer som inte anser sig ha tillräcklig kompetens för att klara av sina arbetsuppgifter om tre år nästan har dubblats sedan 2021 jämfört med 2024.

Trots att ingenjörerna själva pekar på ett stort behov av kompetensutveckling tar majoriteten av arbetsgivarna inget initiativ till någon sådan. Endast 27 procent uppger att de deltagit i kompetensutveckling de senaste tre åren på arbetsgivarens initiativ.

De ingenjörer som inte deltagit i någon kompetensutveckling alls de senaste tre åren fick uppge skälen till detta. 2018 var det 13 procent som hade arbetsgivare som uppgav brist på pengar som skäl. Sex år senare, 2024, hade mer än en fördubbling skett till 28 procent. En ökande andel fick också höra från sina arbetsgivare att det inte finns tid till kompetensutveckling, från 9 procent 2018 till 20 procent 2024. En kraftigt ökande andel hade också arbetsgivare som uppgav att det inte finns något behov av kompetensutveckling, från 9 procent 2018 till 28 procent 2024.

Situationen är bekymmersam. Om inte ingenjörer i Sverige tillåts utveckla sina kompetenser riskerar Sverige att tappa som kunskaps- och industrination. Det kan i sin tur skada klimatomställningen, arbetstillfällena och välbefinnandet i vårt land.

Inledning

Ingenjörer arbetar i kunskapsintensiva branscher. Digitalisering, automatisering, klimatanpassning och annat gör att ingenjörernas kunskaper och färdigheter ständigt behöver utvecklas för att kunna utföra arbetsuppgifter. Den snabba utvecklingen inom Artificiell intelligens (AI) är ett exempel. Kunskaper kring utveckling och tillämpning av AI införskaffade för något år sedan är i de flesta fall redan utdaterade.

Om Sverige fortsatt ska vara i internationell framkant inom teknik, innovation och klimatomställning är det en förutsättning att möjliggörarna till detta, ingenjörerna, kontinuerligt tillåts utveckla sin kompetens. Om kompetensutvecklingen negligeras kommer det slå mot svensk industri och konkurrenskraft, vilket i sin tur skadar arbetstillfällena och välstånd.

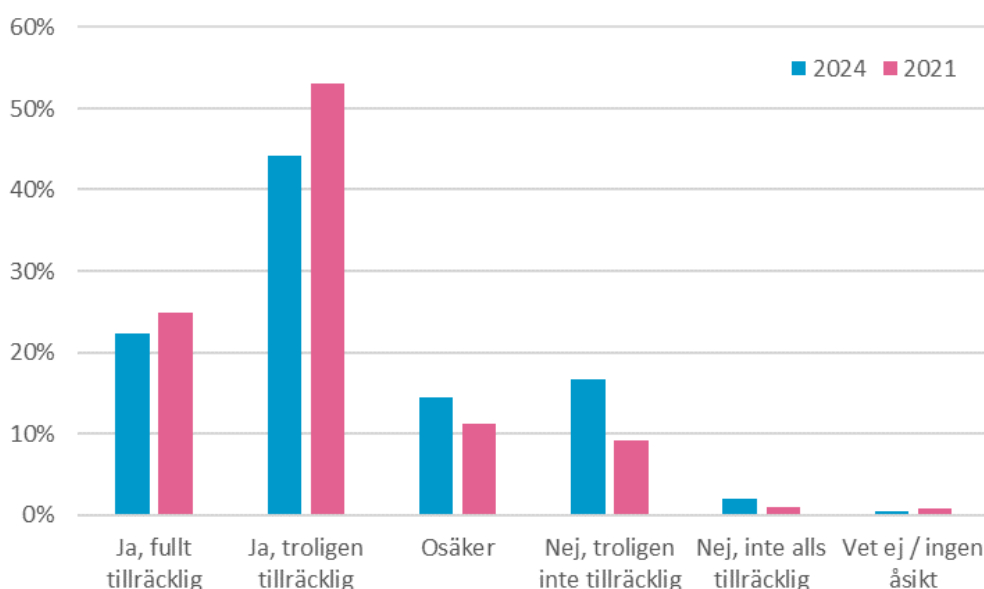
Vi har i denna analys tittat på ingenjörernas behov av kompetensutveckling i dag jämfört med för några år sedan. Vi har också undersökt i vilken utsträckning arbetsgivarna ger möjlighet till kompetensutveckling idag jämfört med tidigare.

Resultatet från denna undersökning bygger på en enkät som skickades ut till en medlemspanel av 2 000 medlemmar i Sveriges Ingenjörer. Svarsfrekvensen blev 53 procent. Svaren härrör från en webbenkät samt telefonintervjuer. Undersökningen genomfördes under april och maj 2024. Jämförelser har gjorts med undersökningar genomförda 2018 och 2021.

Ingenjörernas kompetens i dag

I undersökningens första fråga fick ingenjörerna göra en bedömning av sin kompetens, utifrån vilka krav som ställs på dem om tre år för att kunna utföra sina arbetsuppgifter. Frågan ställdes på samma sätt tre år tidigare, 2021. Diagrammet nedan visar jämförelsen mellan åren.

Diagram 1. Bedömer du att din kompetens i dag är tillräcklig för de arbetsuppgifter du ser framför dig om tre år?

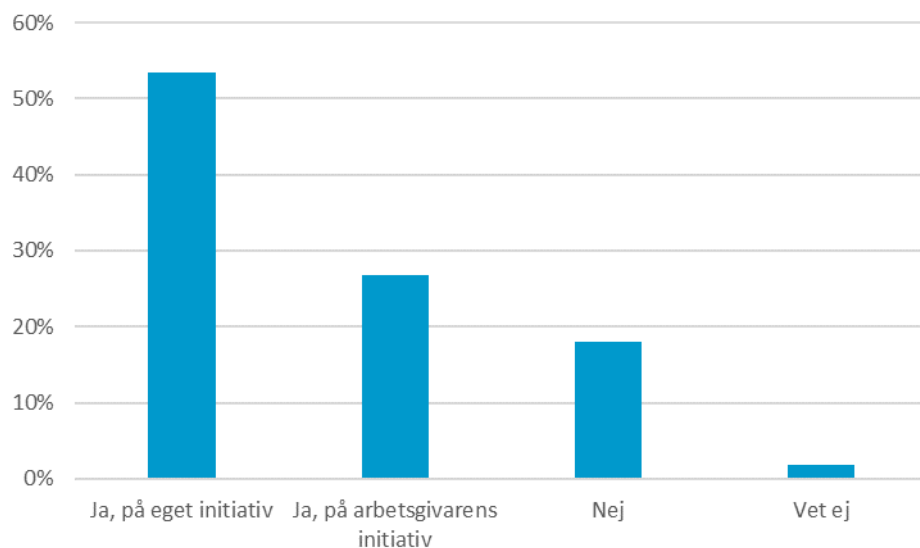

Diagrammet ovan visar att tydliga förändringar har skett på tre år. När de två "Ja"-svarsalternativen slås ihop framgår det att 78 procent ansåg sig ha tillräcklig kompetens 2021 för att klara av sina arbetsuppgifter tre år senare. 2024 har andelen som tycker att de har tillräcklig kompetens sjunkit till 67 procent. När de två "Nej"-svarsalternativen slås ihop står det klart att andelen som inte anser sig ha tillräcklig kompetens för att klara av sina arbetsuppgifter om tre år nästan har dubblats. Från 10 procent när frågan ställdes 2021 till 19 procent 2024.

Erbjuds ingenjörerna någon kompetensutveckling?

Då behovet av kompetensutveckling är starkt bland ingenjörerna, ville vi undersöka hur många som erbjuds kompetensutveckling av sin arbetsgivare. Svaret är att det är få.

Diagram 2. Har du deltagit i någon form av kompetensutveckling med koppling till ditt arbete de senaste tre åren?¹

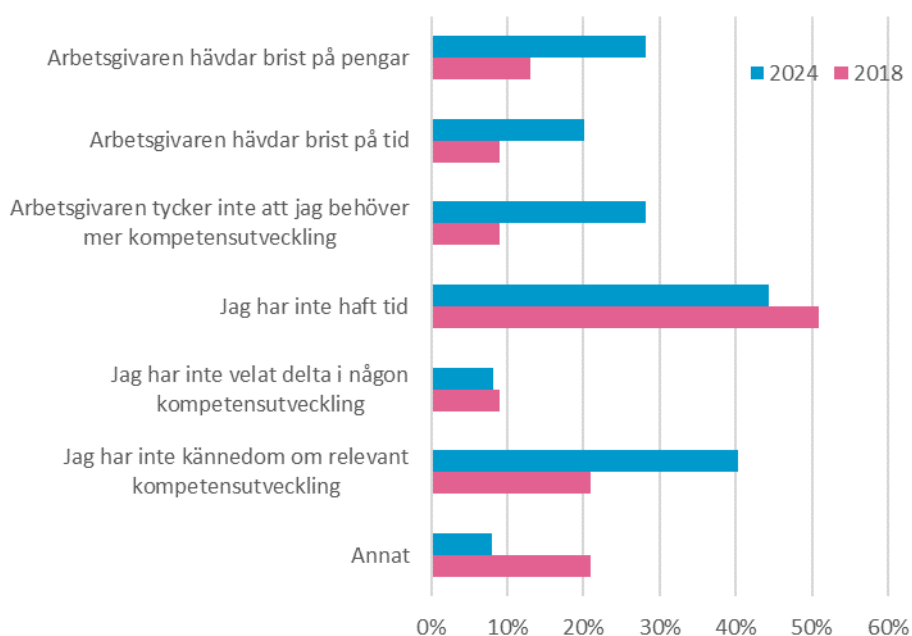
Diagrammet ovan visar visserligen att majoriteten har deltagit i någon form av kompetensutveckling de senaste tre åren. Men endast i 27 procent av fallen har det kommit på arbetsgivarens initiativ. Drygt en av fem har inte deltagit i någon form av kompetensutveckling de senaste tre åren.

¹ Diagrammet redovisar endast svar från webbenkät

Skälen till utebliven kompetensutveckling

Vi undersökte vidare de respondenter som svarade nej på den andra frågan. Det vill säga gruppen som inte deltagit i någon kompetensutveckling de senaste tre åren. Diagrammet nedan redovisar skälen till varför kompetensutvecklingen uteblivit. Här jämförs ingenjörernas svar 2024 med 2018.

Diagram 3. Du har angivit att du inte har deltagit i någon kompetensutveckling de senaste tre åren. Vad beror det på? (Flera svar möjliga)

Diagrammet ovan visar att en kraftigt ökande andel arbetsgivare hävdar brist på pengar som skäl till utebliven kompetensutveckling. 2018 var det endast 13 procent som angav detta som skäl. Sex år senare, 2024, hade mer än en fördubbling skett till 28 procent. Svaren 2024 pekar på att allt fler arbetsgivare anser att det inte finns tid till eller behov av kompetensutveckling jämfört med sex år tidigare. Från att 9 procent uppgav dessa 2018, till att 28 respektive 20 procent lyfte fram detta 2024.

Slutsatser

Undersökningen har visat att en växande andel av ingenjörerna inte tycker sig ha tillräcklig kompetens för att sköta sina arbetsuppgifter de kommande åren. Trots ett ökat behov av kompetensutveckling, visar undersökningen att alltför få arbetsgivare tar initiativ till kompetensutveckling för sina anställda. I betydligt större utsträckning än tidigare uppger arbetsgivarna att det handlar om brist på pengar och tid. Men också att det inte finns något behov av kompetensutveckling.

Situationen är bekymmersam. I en rasande snabb teknisk utveckling, inte minst inom AI, är det helt avgörande att ingenjörerna ges möjlighet att utveckla sina kompetenser. Negligeras detta behov kan det få stora negativa konsekvenser. Ett slag mot Sveriges starka ställning som kunskaps- och industrination. Takten i klimatomställningen saktas ner, och vi går miste om viktiga gröna investeringar. Företagsetableringar och arbetstillfällen försvinner bort från Sverige, och vårt välstånd försvagas.

Nu måste arbetsgivarna göra en kraftansamling innan det är för sent. Nu krävs större och fler insatser för kompetensutveckling bland ingenjörerna.

Sveriges
Ingenjörer